

ALBANA AGOLLI(PENGILI)

Drejtoreshë, Departamenti i Auditimit të të Ardhurave të Buxhetit të Shtetit, KLSH.

Lindur në vitin 1973. Diplomuar në Inxhinieri Ndërtimi(1996) dhe në Jurisprudencë(2013).

17 vite eksperience pune.

15 vitet e fundit në KLSH. Drejtoreshë Departamenti nga muaji shtator 2013

Fusha e ekspertizës: Auditimi i prokurimeve publike dhe i financave publike.

SIGURIMI I CILËSISË, OBJEKTIV KRYESOR I KLSHⁱⁱⁱⁱⁱⁱ

nga Bashkim Spahia, Drejtor i Departamentit të Auditimit të Buxhetit të Pushtetit Vendor, Kontrollit të Territorit dhe Administrimit të Aseteve të Qëndrueshme

dhe

Albana Agolli, Drejtoreshë e Departamentit të Auditimit të të Ardhurave të Buxhetit të Shtetit

Kontrolli i sigurimit të cilësisë, synon të garantojë një përmirësim të vazhdueshëm të punës audituese në zbatim të standardeve kombëtare dhe ndërkombëtare të auditimit, prandaj ka qenë dhe mbetet në vazhdimësi një ndër objektivat kryesorë të veprimtarisë së KLSH-së..

Sigurimi i cilësisë, bazuar në standardet kombëtare e ndërkombëtare, është konsideruar si kërkesë e domosdoshme për të identifikuar objektivisht mangësitë, përmirësimet që duhen bërë dhe masat efektive që duhen marrë për përmirësimin e punës në të ardhmen. .

Referuar kërkesave të Standardeve Ndërkombëtare të Auditimit të INTOSAI-t, procesi i sigurimit të cilësisë së auditimeve të kryera nga

KLSH, konsiderohet si një proces i bashkërenduar, ku në radhë të parë kërkohet që KLSH të miratojë praktikat dhe procedurat e nevojshme për t'u siguruar që detyrat e auditimit janë kryer në shkallën e duhur të cilësisë, dhe në radhë të dytë, që KLSH të kryejë rishqyrtimet e sigurimit të cilësisë të auditimeve në një shkallë më të lartë, duke vendosur më pas që këto praktika dhe procedura të jenë të detyrueshme për zbatim në mënyrë që të ushtrohet efekti i duhur në kryerjen e auditimeve me cilësi të lartë në të ardhmen.

Për arritjen e këtij objekti, KLSH ka synuar krijimin e një sistemi të menaxhimit të plotë të cilësisë, i cili të mbulojë të gjithë sferën e veprimtarisë së tij, duke hartuar dhe zhvilluar në vazhdimësi, politika, sisteme, procedura, instrumente dhe masa të tjera të përshtatshme për të siguruar që KLSH është organizuar në mënyrë kompetente për të prodhuar punë e raporte të një cilësie sa më të lartë dhe të besueshme për ligjvënësit e taksapaguesit.

Vendosja dhe ndjekja me përgjegjësi e Sistemit të Menaxhimit të Cilësisë, ka krijuar një siguri të arsyeshme që KLSH dhe personeli i këtij institucioni, i kryejnë detyrat e tyre me besueshmëri e efektivitet të lartë në përputhje me detyrimet Kushtetuese e ligjore, Rregulloren e Brendshme të Organizimit dhe Funkcionimit të KLSH, Kodin Etik, praktikat bashkëkohore të auditimit të institucioneve homologe, si dhe Standardet Ndërkombëtare të Auditimit të INTOSAI-t.

Për realizimin e një cilësie sa më të lartë, është thelbësore ekzistenca e një sistemi të menaxhimit të plotë të cilësisë, i cili të mbulojë të gjitha drejtimit e veprimtarisë së institucionit, që si koncept i përgjithshëm përfshin:

- A. Menaxhimin e cilësisë në nivel institucional;
- B. Sistemin dhe procedurat e kontrollit të cilësisë (shqyrtime të “nxehta”);
dhe

C. Procesin e sigurimit të cilësisë (shqyrtime të “ftohta”).

Niveli i ndjekjes dhe zbatimit, nga hallkat përkatëse të institucionit, të elementeve të mësipërm përbërës të këtij sistemi, ka patur një ndikim të rëndësishëm në shkallën e realizimit faktik të cilësisë të punës audituese.

A. Menaxhimi i Cilësisë në nivel institucional

Duke patur parasysh elementët përbërës kryesorë të menaxhimit të cilësisë në nivel institucional (politika dhe strategjia e cilësisë, përkushtimi i drejtuesve, metodologjia, mbështetja me IT, menaxhimi i burimeve njerëzore, marrëdhëniet jashtëinstitucionale, etj.), i është kushtuar vëmendje, duke i vlerësuar si një proces i rëndësishëm në sigurimin e cilësisë së punës audituese, por gjithsesi, ekziston vazhdimisht nevoja për përpjekje më të mëdha në këtë drejtim, sidomos në përsosjen e politikave, objektivave e instrumentave zbatues, dhe më konkretisht në:

1. Krijimin e një mjedisi pune favorizues për profesionalizmin.

Për këtë qëllim janë ndërmarrë masa konkrete tekniko-organizative, të cilat janë në përputhje me Standardet e Përgjithshme të INTOSAI-t, ku i kërkohet Institucioneve Supreme të Auditimit të përgatisin manuale e udhëzime si dhe rregullore të tjera për drejtimin e auditimit.

2. Menaxhimin e burimeve njerëzore.

Menaxhimi i drejtë dhe racional i burimeve njerëzore, për sigurimin e cilësisë së punës audituese, duke patur parasysh dhe faktin që politikat për burimet njerëzore duhet të mbështesin mbajtjen dhe zhvillimin e një stafi të kualifikuar e kompetent, për vitin 2012 e në vazhdim, janë ndërmarrë dhe zbatuar politika korrekte, ligjore dhe të efektshme, në drejtim të rekrutimit të personelit, duke shmangur mangësitë e vërejtura në vitin 2011, ku rekrutimi i shumë punonjësve ishte bërë me kontrata të përkohshme pune, në kundërshtim me dispozitat ligjore. Në ndryshim nga vitet e kaluara, trajnimi i stafit auditues me përvojat e praktikat bashkëkohore të auditimit, sidomos

atyre të përformancës në institucionet homologe, është vlerësuar maksimalisht si një nevojë e domosdoshme dhe emergjente në ngritjen e nivelit profesional të punonjësve, duke përcaktuar si objektiv realizimin e 10 ditëve trajnim në vit për audituesit e vjetër dhe 25 ditëve trajnim në vit për audituesit e rinj, objektiv i cili u realizua dhe u tejkalua, por që vazhdon me ritme të larta edhe këtë vit.

Për vitin 2012, janë realizuar 19 tema të ndryshme trajnimi, tematika e të cilave ka patur qëllim ngritjen profesionale të audituesve për ti shërbyer rritjes së nivelit të cilësisë të punës audituese.

Përveç trajnimeve të mësipërme, gjatë vitit 2012 janë realizuar edhe një sërë trajnimesh të veçanta me punonjësit e porsa rekrutuar në KLSH, në të cilat janë trajtuar tema të ndryshme që kanë të bëjnë me njohjen e institucionit, legjislacionin, rregulloren e brendshme, manualët e auditimit, standardet e INTOSAI-t, 3E-të, risku e materialiteti, akti administrativ, shoqëritë tregtare, regullimi i mardhanjeve të punës, etj..

3. Menaxhimi i rrezikut institucional.

Duke patur parasysh që KLSH, në përmbushje të veprimtarisë dhe objektivave të tij audituese, përballët me disa rreziqe të karakterit institucional, gjatë vitit 2012 janë ndërmarrë nisma për identifikimin, vlerësimin dhe menaxhimin e këtyre rreziqeve, duke evidentuar dobësitë në planifikimin strategjik e vjetor të auditimeve prioritare, burimet e pa mjaftueshme njerëzore, teknikat e praktikat e papërshtatshme të auditimit, dobësitë e raporteve të auditimit, si dhe ndikimet e ndryshme politike që mund të çënojnë pavarësinë e institucionit.

4. Komunikimi dhe marrëdhëniet me të tretët

Vëmendje e duhur i është kushtuar vendosjes, ruajtjes dhe zhvillimit të marrëdhënieve efektive me të tretët, si element i rëndësishëm i sistemit të menaxhimit të cilësisë, siç është vendosja dhe mbajtja e marrëdhënieve sa

më të mira e korrekte me Kuvendin dhe Komisionet e tij.

Në kuadrin e bashkëpunimit ndërinstitucional, për të rritur në një shkallë më të lartë luftën kundër korrupsionit, të rëndësishme kanë qenë marrëveshjet e bashkëpunimit me: Institutin e Lartë të Deklarimit dhe Kontrollit të Pasurive, Autoritetin e Konkurrencës dhe Ministrinë e Financave, Agjencinë e Prokurimit Publik, Departamentin e Administratës Publike, Institutin e Ekspertëve Kontabël të Autorizuar (IEKA), Këshillin Kombëtar të Kontabilitetit dhe Institutit “G&G Group”, pasi mundësojnë bashkëpunimin me partnerë profesional që do ta ndihmojnë për t’u orientuar më mirë në sfidat e ardhshme, siç janë modernizimi i institucionit, si dhe thellimi i luftës kundër korrupsionit dhe parandalimin e tij.

Duke vlerësuar nivelin jo të kënaqshëm të marrëdhënieve me organin e akuzës, ku dhe numri i kallëzimeve penale nga KLSH në vitin 2011 kishte një rënie të dukshme, në vitin 2012 me Zyrën e Prokurorit të Përgjithshëm, në respektim të pavarësisë së institucioneve, u nënshkrua marrëveshja e bashkëpunimit, e cila pati ndikime pozitive, pasi kallëzimet tona këtë vit u vlerësuan nga ana e Prokurorisë.

5. Planifikimi strategjik

Duke vlerësuar planifikimin strategjik afatgjatë e afatmesëm, për të realizuar auditimet e duhura dhe në kohën e duhur dhe me cilësi, u tregua kujdes në hartimin e zbatimin e programit të veprimtarisë për vitin 2012, ku u ndërthur eksperiencia audituese e arritur në vite me njohuritë e fituara nga trajnimi në kuadër të Projektit të Binjakzimit me NAO-n e Britanisë së Madhe dhe Gjykatën e Llogarisë të Mbretërisë së Hollandës

6. Mësimi nga përvoja

Vëmendje e veçantë në drejtim të funksionimit më të mirë të menaxhimit të cilësië në nivel institucional, i është kushtuar mësimi nga përvoja (arritjet e dobësitë) e dalë kjo nga konkluzionet e shqyrtimeve të cilësisë dhe

rekomandimeve të paraqitura. Konkluzionet, konstatimet dhe rekomandimet e paraqitura në raportin e sigurimit të cilësisë për vitin 2011 u vlerësuan objektivisht, të cilat u bënë objekt i analizave të departamenteve të auditimit në mënyrë që të reflektohet ndaj të metave të rezultuara dhe të merren masa efektive e të qëndrueshme për përmirësimin e punës në të ardhmen në zbatim të rregullave të brendshme dhe manualeve të miratuara.

7. Mbështetja me IT

Element i rëndësishëm në sistemin e menaxhimit të cilësisë në nivel institucional, është konsideruar mbështetja dhe shfrytëzimi i përparësive të kompjuterizimit në procesin auditues. Duke vlerësuar faktin se auditimi kërkon aftësi speciale, kur subjektet që do të auditohen veprojnë në një mjedis të kompjuterizuar, është kërkuare që audituesit të fitojnë vazhdimisht njohuri të reja mbi sistemet e përdorura nga subjektet e audituara dhe pikërisht për këtë qëllim janë programuar e realizuar trajnime të posaçme për të fituar e zhvilluar këto aftësi.

8. Sigurimi i bazës ligjore

Në vijim të sistemit të menaxhimit të cilësisë në nivel institucional, për arritjen e një niveli sa më të lartë të cilësisë së punës audituese, rëndësi i është kushtuar njohjes dhe përditësimit të vazhdueshëm të audituesve me dispozitat ligjore e nënligjore, si kusht i domosdoshëm për njohjen e vlerësimin e veprimtarisë së subjekteve të audituara, argumentimin e zbulimeve, nxjerrjen e konkluzioneve, përgjegjësive dhe rekomandimeve përkatëse. Për këtë qëllim, krahas sigurimit të legjislacionit nëpërmjet, shfrytëzimit të internetit, ndihmës juridike të dhënë dhe përditësimit të vazhdueshëm të paketës me dispozitat ligjore e nënligjore më kryesore nga ana e Drejtorisë Juridike dhe Sigurimit të Cilësisë, këtë vit në rrjetin kompjuterik u instalua programi elektronik “ALBA-LEX” që ofron baza të dhënash të përditësuara të akteve ligjore e nënligjore.

B. Sistemi dhe procedurat e Kontrollit të Cilësisë (shqyrtime të “nxehta”)

Duke e konsideruar objektiv kryesor arritjen e një niveli të lartë të cilësisë së punës audituese, është përqendruar vëmendja në drejtim të: planifikimit e realizimit të auditimeve të prioritetit më të lartë, duke koordinuar detyrimin ligjor për auditim të subjekteve, me riskun që mbartin në përdorimin e fondeve publike. Në zbatim të këtyre objektivave KLSH-ja ka vendosur politika, sisteme dhe procedura që inkurajojnë veprime, të cilat çojnë në një cilësi më të lartë auditimi dhe parandalojnë veprimet që mund të çenojnë cilësinë.

Vendosja dhe përsosja në vazhdimësi e Sistemit të Kontrollit të Cilësisë (shqyrtimet e “nxehta”) ka influencuar ndjeshëm në sigurimin e cilësisë së raporteve të auditimit, duke arritur përmirësime e siguruar praktika më të mira në punën audituese, dhënien e konkluzioneve profesionale e të argumentuara me provat e nevojshme dhe në përfundim me gjykime e vendime objektive. Kontrolli i cilësisë brenda këtij konteksti i referohet kërkesave të zbatuara në menaxhimin e përditshëm të detyrave individuale të caktuara gjatë auditimit, që lidhen me planifikimin, punën në terren, raportimin dhe ndjekjen e zbatimit të rekomandimeve.

Këtij qëllimi i ka shërbyer përcaktimi në Rregulloren e Brendshme, të detyrave e përgjegjësisë të hallkave përkatëse, në të cilat kalojnë për shqyrtim, vlerësim e mendim materialet e auditimit, duke filluar nga audituesit, përgjegjësit e grupeve, kryeaudituesit, drejtorët e departamenteve të auditimit, Drejtoria Juridike dhe Sigurimit të Cilësisë dhe Drejtorët e Përgjithshëm, përpara se të merret vendimi përkatës nga Kryetari për miratimin e raportit dhe rekomandimeve përkatëse për subjektin e audituar. E gjithë kjo procedurë është e dokumentuar në të gjitha fazat e auditimit dhe është pjesë përbërëse e dokumenteve të auditimit në dosjen përkatëse.

C. Procesi i Sigurimit të Cilësisë (shqyrtime të “ftohta”)

Kjo procedurë që realizohet në zbatim të standardeve ndërkombëtare të auditimit të INTOSAI, ISSAI 1220, rekomandimeve të SIGMAS dhe Rregullores së Brendshme, ka shqyrtuar realizimin e sigurimit të cilësisë të një numri të caktuar të auditimeve, për të verifikuar në se ato politika, strategji e rregulla të përcaktuara në rregulloren e brendshme e manualet e auditimit janë zbatuar me rigorozitet në të gjitha fazat që kanë të bëjnë me programimin, zbatimin dhe raportimin dhe ndjekjen e zbatimit të rekomandimeve të punës audituese.

Referuar konstatimeve të dala nga shqyrtimi i dosjeve të auditimit, të cilat paraprakisht janë diskutuar me përgjegjësit e grupeve dhe drejtorët e departamenteve përkatëse, rezulton se krahas punës së bërë dhe rezultateve të arritura në drejtim të sigurimit të cilësisë, në procesin e programimit, zbatimit, raportimit të përfundimeve të auditimeve dhe ndjekjes së zbatimit të rekomandimeve, u konstatuan edhe disa të meta e mangësi në zbatim të kërkesave të përcaktuara në Rregulloren e Brendshme, e Manualet e Auditimit, ndaj të cilave kërkohet të reflektohet me masa konkrete tekniko-administrative të qëndrueshme, pasi influencojnë në arritjen e një niveli më të lartë të sigurimit të cilësisë në të gjithë veprimtarinë e KLSH-së.

Në krahasim me vitin e kaluar rezulton se ka një rritje të numrit të auditimeve të shqyrtuara. E themi këtë pasi, në se vitin 2011 u shqyrtuan 16 auditime, për vitin 2012 u shqyrtuan 25 auditime. E veçantë tjetër në këtë proces është se, në qoftë se vitin e kaluar përzgjedhja e dosjeve të auditimit u bë nga Drejtoria Juridike dhe Sigurimit të Cilësisë, këtë vit ato u përzgjedhën nga vetë audituesit që u angazhuan në procesin e shqyrtimit. Fakti që në këtë proces u aktivizuan auditues të cilët nuk kishin marrë pjesë vitin e kaluar, i shërbeu atyre edhe si proces trainimi, që përvojën e fituar ta reflektojnë në punën audituese të departamenteve ku punojnë.

Gjithashtu vlen për t'u theksuar se miratimi i Rregullores së Brendshme të Organizimit dhe Funksionimit të KLSH, miratuar me Vendimin e Kryetarit nr. 53, datë 16.04.2012, solli një hap cilësor në lidhje me kërkesat që shtrohen para audituesve e drejtuesve të departamenteve për arritjen e një niveli të lartë të sigurimit të cilësisë, gjë që reflektohet edhe në rritjen e gjetjeve në krahasim me vitin e kaluar.

Duke vlerësuar performancën e arritur në drejtim të përmirësimit të sigurimit të cilësisë së punës audituese, si dhe duke reflektuar ndaj të metave e mangësive të vërejtura gjatë shqyrtimit të dosjeve të auditimit për kontrollin e sigurimit të cilësisë, për përmirësimin e punës në të ardhmen u rekomanduan detyra konkrete për departamentet e auditimit.

ⁱ Botuar në Gazetën "Ekonomia" dt. 28 Prill 2013

ⁱⁱ Ky shkrim botohet me disa shkurtime nga origjinali.

ⁱⁱⁱ Autorët janë bashkëdrejtues të grupit të kontrollit të cilësisë "në të ftohtë".